ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1946

Vyhlásené: 13.02.1946 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

12.

Zákon

ze dne 19. prosince 1945,

jímž se schvalují, doplňují a mění předpisy o obnovení právního pořádku.

Prozatímní Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Článek I.

Prozatímní Národní shromáždění schvaluje a znovu usnáší jako zákon ústavní dekret presidenta republiky ze dne 3. srpna 1944, č. 11 Úř. věst. čsl. (příloha k vyhlášce č. 30/1945 Sb.), o obnovení právního pořádku, se změnami a doplňky v tomto zákoně uvedenými.

Článek II.

Ustanovení čl. 6, odst. 1, písm. a) a b) citovaného ústavního dekretu se nevztahují na rozhodnutí, která se týkají veřejných dávek, veřejného úvěru a organisačních opatření v oboru peněžnictví.

Článek III.

Z důvodu uvedeného v čl. 6, odst. 1, písm. b) ústavního dekretu lze zrušiti nebo změniti rozhodnutí, vydaná v době nesvobody, též v případech, kdy rozhodnutí bylo vydáno bez právního předpisu.

Článek IV.

Z důvodu, že na osoby v řízení zúčastněné byl učiněn nátlak, lze podle čl. 6, odst. 1, písm. c) ústavního dekretu zrušiti nebo změniti rozhodnutí, vydaná v době nesvobody, v případech, kdy nebylo rozhodnuto po právu nebo tak, jak by bylo bývalo rozhodnuto v době svobody podle ustálené prakse,

a) protože se stranou nebo osobou jí blízkou bylo zle nakládáno, nebo že jim byla způsobena újma na těle, svobodě, cti, majetku nebo výdělku nebo že jim bylo takovou újmou pohrozeno a strana z tohoto důvodu a pro poměry doby nesvobody nemohla řádně hájiti své zájmy, nebo

b) protože svědek nebo znalec, na něhož nebo na jehož osoby blízké byl v řízení činěn takový nátlak, nepodal z toho důvodu a pro poměry doby nesvobody správné nebo úplné svědectví nebo posudek, nebo

c) protože soudce nebo úředník, který prováděl řízení nebo vydal rozhodnutí, jednal pod takovým nátlakem anebo jednal podle služebního pokynu nebo podle pokynu okupačního orgánu.

Článek V.

(1) Ustanovení čl. 9, odst. 2 ústavního dekretu platí, pokud jde o trestní nálezy správní, toliko v případech, kdy trestní čin byl spáchán převážně z toho důvodu, aby jím pachatel přispěl k

osvobození Československé republiky nebo aby jím pomohl osobám, které samy nebo jejichž osoby blízké byly persekvovány z důvodů národních, rasových nebo politických nebo kterým taková persekuce hrozila.

(2) Ustanovení čl. 9, odst. 3 téhož dekretu neplatí pro trestní nálezy správní.

Článek VI.

(1) Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení a platí zatím jen v zemích České a Moravskoslezské. Týmž dnem nabývají v plném rozsahu účinnosti i čl. 6 a čl. 9, odst. 2 a 3 ústavního dekretu, a to v úpravě vyplývající z tohoto zákona.

(2) Vláda se zmocňuje, aby stanovila nařízením, že ustanovení tohoto zákona včetně ustanovení citovaného dekretu platí také na Slovensku.

(3) V příloze se uveřejňuje úplné znění citovaného dekretu v úpravě tohoto zákona.

(4) Tento zákon provedou všichni členové vlády.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

Gottwald v. r.

Dr. Stránský v. r., též za ministra Dr. Ripku a za státního tajemníka Lichnera

Široký v. r.

Dr. Šrámek v. r.

Ursíny v. r.

Nosek v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Drtina v. r.

Kopecký v. r.

Laušman v. r.

Ďuriš v. r., tiež za ministra Dr. Šoltéza

Dr. Pietor v. r., tiež za ministra Dr. Šrobára

gen. Hasal v. r.

Hála v. r., též za ministra Dr. Procházku

Majer v. r.

Dr. Clementis v. r., tiež za ministra Masaryka

gen. Dr. Ferjenčík v. r., tiež za ministra gen. Svobodu

Příloha k zákonu ze dne 19 prosince 1945, č. 12 Sb. z roku 1946, jímž se schvalují, doplňují a mění předpisy o obnovení právního pořádku.

Ústavní dekret presidenta republiky

ze dne 3. srpna 1944, č. 11. Úř. věst. čsl., o obnovení právního pořádku, ve znění zákona ze dne 19. prosince 1945, č. 12 Sb. z roku 1946, jímž se schvalují, doplňují a mění předpisy o obnovení právního pořádku. Prozatímní Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Článek I.

Prozatímní Národní shromáždění schvaluje a znovu usnáší jako zákon ústavní dekret presidenta republiky ze dne 3. srpna 1944, č. 11 Úř. věst. čsl. (příloha k vyhlášce č. 30/1945 Sb.), o obnovení právního pořádku, se změnami a doplňky v tomto zákoně uvedenými.

Článek II.

HLAVA I.
O obecných právních normách.

První oddíl.
O předpisech domácích.

Článek 1.

(1) Ústavní a jiné právní předpisy československého státu, vydané do 29. září 1938 včetně, pocházejí ze svobodné vůle československého lidu a jsou československý právní řád.

(2) Předpisy vydané v oblasti tohoto řádu v době, kdy československý lid byl zbaven své svobody (doba nesvobody), nejsou součástí československého právního řádu. Doba nesvobody jest doba ode dne 30. září 1938 až do dne, který bude určen vládním nařízením.

Článek 2.

(1) Z vůle československé zákonodárné moci jest na zcela přechodnou dobu i nadále používati z předpisů, uvedených v odstavci 2 článku 1, těch, které se nepříčí svým obsahem znění nebo demokratickým zásadám československé ústavy (ústavní listiny, jejích součástek a zákonů ji měnících a doplňujících, vydaných do 29. září 1938). Naprosto jsou však z používání vyloučeny předpisy z doby nesvobody z oborů soudního práva trestního, soudního řízení trestního, práva osobního a práva rodinného.

(2) Zákonem bude stanoveno, kdy končí přechodná doba podle odst. 1.

Článek 3.

Soud nebo správní úřad, řeše určitou právní věc, rozhoduje, zda předpis z doby nesvobody vyhovuje ustanovení článku 2, odstavec 1; při tom musí uvésti důvody svého rozhodnutí o této předběžné otázce.

Článek 4.

Vláda se zmocňuje, aby, dokud se nesejde Národní shromáždění, svými nařízeními použitelnost předpisů z doby nesvobody územně rozšířila nebo ji zrušila.

Druhý oddíl.
O předpisech státního zřízení zahraničního.

Článek 5.

(1) Ústavní dekret presidenta republiky ze dne 21. července 1940 o ustavení Státní rady jako poradního sboru prozatímního státního zřízení Československé republiky (číslo 1 Úředního věstníku československého, vydávaného v Londýně, ze dne 4. prosince 1940) a ústavní dekret presidenta republiky ze dne 15. října 1940 o prozatímním výkonu moci zákonodárné (číslo 2 Úředního věstníku československého), jakož i všechny ostatní dekrety presidenta republiky, vydané podle paragrafu 2 dekretu číslo 2/1940, nejsou dotčeny předpisem článku 1, odstavec 2 tohoto ústavního dekretu, avšak podléhají spolu s nařízeními podle článku 4 dodatečnému schválení příslušnými ústavními činiteli (ratihabici).

(2) Dekrety presidenta republiky, vydané podle paragrafu 2 ústavního dekretu číslo 2/1940, pokud podle svého obsahu neplatí na dobu kratší, pozbývají další platnosti šest měsíců po dni, kdy se sejde Národní shromáždění, nebudou-li již dříve zrušeny nebo změněny, nebo jako zákony znovu usneseny a vyhlášeny.

(3) Též dekrety presidenta republiky, označené za ústavní včetně tohoto ústavního dekretu, mohou býti zrušeny nebo změněny pouhým zákonem. Tímto předpisem však není nikterak dotčeno ustanovení článku I. zákona, kterým se uvozuje ústavní listina, číslo 121/1920, pokud jde o ústavní zákony, vydané do 29. září 1938.

(4) Nařízení, vydaná v zahraničí presidentem republiky podle paragrafu 64, odstavce 1 č. 10 ústavní listiny a vládou podle paragrafu 55 ústavní listiny, nejsou předpisem článku 1, odstavce 2 dotčena.

HLAVA II.
O rozhodnutích soudů a úřadů správních.

První oddíl.
Všeobecné předpisy o rozhodnutích soudů a úřadů správních.

Článek 6.

(1) Veškerá i pravoplatná rozhodnutí soudů a veřejné správy, která byla vydána v době nesvobody, jest i tehdy, když obecná ustanovení z doby do 29. září 1938 včetně tak nepřipouštějí, na návrh stran zrušiti nebo změniti v těchto případech:

a) byla-li vydána podle předpisů, které se svým obsahem příčí znění nebo demokratickým zásadám československé ústavy (čl. 2, odst. 1),

b) směřují-li k cíli československým právem zakázanému. Z důvodu zde uvedeného lze zrušiti nebo změniti rozhodnutí, vydaná v době nesvobody, též v případech, kdy rozhodnutí bylo vydáno bez právního předpisu,

c) bylo-li straně pro mimořádné poměry doby nesvobody znemožněno nebo ztíženo dostaviti se k řízení nebo provésti důkaz, anebo byl-li učiněn nátlak na osoby v řízení zúčastněné.

(2) Ustanovení odstavce 1, písm. a) a b) se nevztahují na rozhodnutí, která se týkají veřejných dávek, veřejného úvěru a organisačních opatření v oboru peněžnictví.

(3) Z důvodu, že na osoby v řízení zúčastněné byl učiněn nátlak, lze podle odstavce 1, písm. c) zrušiti nebo změniti rozhodnutí, vydaná v době nesvobody, v případech, kdy nebylo rozhodnuto po právu nebo tak, jak by bylo bývalo rozhodnuto v době nesvobody podle ustálené prakse,

a) protože se stranou nebo osobou jí blízkou bylo zle nakládáno, nebo že jim byla způsobena újma na těle, svobodě, cti, majetku nebo výdělku nebo že jim bylo takovou újmou pohrozeno a strana z tohoto důvodu a pro poměry doby nesvobody nemohla řádně hájiti své zájmy, nebo

b) protože svědek nebo znalec, na něhož nebo na jehož osoby blízké byl v řízení činěn takový nátlak, nepodal z toho důvodu a pro poměry doby nesvobody správné nebo úplné svědectví nebo posudek, nebo

c) protože soudce nebo úředník, který prováděl řízení nebo vydal rozhodnutí, jednal pod takovým nátlakem anebo jednal podle služebního pokynu nebo podle pokynu okupačního orgánu.

(4) Byla-li taková rozhodnutí (odstavec 1) vydána správními úřady, lze je zrušiti nebo změniti i z moci úřední.

(5) Strana může navrhnouti zrušení nebo změnu rozhodnutí podle odstavce 1lit. a, b, c nejpozději do dvou let ode dne, kdy končí doba nesvobody (článek 1, odstavec 2). V téže lhůtě musí správní úřad oznámiti stranám, že zavedl řízení, aby se změnilo nebo zrušilo rozhodnutí z moci úřední podle odstavce 2 tohoto článku.

Článek 7.

(1) Článek 6 neplatí o úředních rozhodnutích orgánů státního zřízení zahraničního a o rozsudcích polních soudů, zřízených podle dekretu presidenta republiky ze dne 26. října 1940 o československých polních soudech, č. 5 Úředního věstníku československého.

(2) Lhůta k podání stížnosti k nejvyššímu správnímu soudu na rozhodnutí správních úřadů státního zřízení zahraničního (paragraf 14 zákona o nejvyšším správním soudě ve znění přílohy k zákonu č. 164/1937), lhůta k dovolání se nápravy ve výroku těchto úřadů o soukromoprávních nárocích (paragraf 2 zákona, jímž se provádí paragraf 105 ústavní listiny č. 217/1925) a lhůta k žádosti, aby byl podán návrh na mimořádnou obnovu polního trestního řízení (paragraf 483 vojenského trestního řádu ve znění zákona o vojenském polním trestním řízení č. 115/1937), počne jeden rok po dni, kdy končí doba nesvobody.

Článek 8.

(1) Vládním nařízením mohou býti zjednodušeny platné předpisy o řízení správních úřadů, pokud jich jest používati při řízení o zrušení nebo změně rozhodnutí veřejné správy podle článku 6.

(2) Obdobné předpisy pro obor řízení soudního budou vydány zákonem. Zákonem bude zejména ustanoveno, ve kterých případech soud může žalobci (navrhovateli) svěřiti držbu věci movité neb uvésti ho v držbu věci nemovité před rozhodnutím ve věci samé i tehdy, když nejsou splněny všeobecné předpoklady pro povolení exekuce nebo prozatímního opatření.

Druhý oddíl.
Zvláštní předpisy o trestních rozsudcích a nálezech.

Článek 9.

(1) O trestních rozsudcích a nálezech platí, mimo předpisy v předcházejícím oddílu obsažené, ještě předpisy tohoto oddílu.

(2) Od počátku nicotné jsou trestní rozsudky soudní a trestní nálezy správní, které byly vydány v době nesvobody, jimiž byl někdo uznán vinným a odsouzen pro skutek, který není trestný podle československého práva. Soud (úřad), řídě se obdobně předpisy o obnově řízení, vyslovuje nicotnost usnesením. Ustanovení tohoto odstavce platí, pokud jde o trestní nálezy správní, toliko v případech, kdy trestní čin byl spáchán převážně z toho důvodu, aby jím pachatel přispěl k

osvobození Československé republiky nebo aby jím pomohl osobám, které samy nebo jejichž osoby blízké byly persekvovány z důvodů národních, rasových nebo politických nebo kterým taková persekuce hrozila.

(3) Byl-li někdo v téže době uznán vinným skutkem, který jest trestný podle československého práva, byl-li však odsouzen k přísnějšímu trestu, než ukládá československé právo, jest výrok o trestu z moci úřední nebo k návrhu změniti tak, aby odpovídal československému právu. Ustanovení tohoto odstavce neplatí pro trestní nálezy správní.

(4) Spáchal-li okupant nebo osoba s ním spolupracující v téže době čin, který jest trestný podle československého práva, a byl-li zproštěn obžaloby pro tento skutek, nebo byl-li mu uložen trest nižší než ukládá československé právo, jest rozsudek k návrhu veřejného žalobce zrušiti a provésti nové trestní řízení.

Článek 10.

(1) Byl-li v době nesvobody někdo odsouzen trestním soudem anebo správním úřadem pro skutek, trestný podle československého práva, jest odsuzující rozsudek (nález) k návrhu zrušiti, byl-li čin spáchán s úmyslem, aby pachatel přispěl k osvobození Československé republiky.

(2) O návrhu rozhoduje soud (úřad), řídě se obdobně předpisy o obnově řízení.

Článek 11.

(1) Jsou-li osvědčeny okolnosti, které odůvodňují návrh, aby byla vyslovena nicotnost odsuzujícího rozsudku (nálezu) podle článku 9, odstavec 2, anebo návrh na zrušení rozsudku (nálezu) podle článku 10, jest odsouzeného ihned propustiti z vazby.

(2) Totéž platí v případech článku 9 odstavec 3, je-li osvědčeno, že dosavadním výkonem trestu je odpykán trest, který ukládá československé právo.

(3) Veřejný žalobce, doví-li se o okolnosti, jež může návrh ve prospěch odsouzeného odůvodniti, jest povinen ihned podati příslušné návrhy sám.

HLAVA III.
Výhrada zvláštních předpisů.

Článek 12.

Zákon zvlášť stanoví, jak budou odčiněny škody vzniklé důsledkem mimořádných poměrů doby nesvobody a jak budou upraveny případy, ve kterých není možno, nebo v zájmu hospodářské a sociální obnovy není účelno, vrátiti se k původnímu stavu.

HLAVA IV.
O soudech a úřadech zřízených v době nesvobody.

Článek 13.

(1) Vláda stanoví nařízením, které ze soudů a správních úřadů, zřízených v době nesvobody, a v jakém rozsahu, dočasně úřadují.

(2) Spisy soudů a správních úřadů, zřízených v době nesvobody k výkonu soudnictví a veřejné správy na území Československé republiky, o nichž nebylo učiněno rozhodnutí podle předchozího odstavce, jest bez prodlení odevzdati československému soudu neb úřadu pro věc místně a věcně příslušnému.

Článek III.

(1) Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení a platí zatím jen v zemích České a Moravskoslezské.

(2) Vláda se zmocňuje, aby stanovila nařízením, že ustanovení tohoto zákona včetně ustanovení citovaného dekretu platí také na Slovensku.

(3) Tento zákon provedou všichni členové vlády.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.